

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

TEORIES I PRÀCTIQUES CONTEMPORÀNIES **GRAU D'EDUCACIÓ INFANTIL** **FORMACIÓ BÀSICA** **SEGON CURS**

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Teories i Pràctiques contemporànies de l'educació
Codi	102011
Crèdits ECTS	6
Curs i període en què s'imparteix	2º curs / 2º semestre
Horari	Grup 11 dijous de 8 a 13 Tutories de 13 a 14 Grup 61 divendres de 16 a 21 Tutories de 15 a 16 Cal consultar la distribució dels seminaris i de les sessions de gran grup en el programa de l'assignatura
Lloc on s'imparteix	Veure lloc segons grup SLPI Facultat de Ciències de l'Educació
Llengües	Català / Castellà/francès/anglès

Responsable de l'assignatura

Nom professor/a	Pere Solà i Gussinyer
Departament	Pedagogia Sistemàtica i Social
Universitat/Institució	Facultat de Ciències de l'Educació
Despatx	G6-146
Telèfon (*)	93 581 1074/ 1419
e-mail	Pere.sola@uab.cat

Responsable de l'assignatura

Nom professor/a	Montserrat Canals Cadafalch
Departament	Pedagogia Sistemàtica i Social
Universitat/Institució	Facultat de Ciències de l'Educació
Despatx	G 6 172
Telèfon (*)	93 581 3201/ 1419
e-mail	Montserrat.canals@uab.cat

2.- Prerequisits

Coneixements bàsics de filosofia i d'història general. Coneixements sobre context social i gestió escolar pel que fa a l'educació infantil

3.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Teories i pràctiques contemporànies en educació:

Es tracta d'una assignatura de segon, de formació bàsica, que desenvolupa els fonaments del pensament pedagògic i la pràctica contemporànies. Aquesta assignatura ofereix un recorregut sobre l'educació com a forma de transmissió i d'elaboració cultural a través de la història del pensament contemporani. Contempla les aportacions dels principals corrents i autors contemporanis com a referents que ajudin a la construcció d'elements teòrics bàsics per a una pràctica educativa innovadora en el món actual. El món contemporani comença amb el canvi de la Revolució Francesa i la Revolució Burgesa. És poc abans i després de 1789 quan dos pensadors claus en l'educació infantil com Rousseau i Pestalozzi desenvolupen el primer la seva teoria i el segon la seva pràctica profundament renovadores.

Per tant, l'estudiant de magisteri en educació primària adquireix un coneixement mínim bàsic de la història de l'escola i de l'escola de la seva futura professió. Amplia el seu coneixement dels factors històrics que han condicionat les teories i pràctiques pedagògiques més influents de l'edat contemporània i, sobretot, aprèn a veure a l'infant i la seva formació en el context de la història de la família i la història general de la infància.

Objectius de l'assignatura:

1. Conèixer i comprendre les teories i pràctiques contemporànies de l'educació, aprofundint en les del propi país i de la Comunitat Europea.
2. Comprendre i valorar de manera adequada les aportacions dels principals moviments i de les institucions educatives contemporànies més destacades, tot fent especial incidència en l'evolució històrica del sistema educatiu.
3. Definir els conceptes fonamentals dels principals models teòrics en educació. Analitzar i reflexionar sobre les diferents formes d'aplicar i transferir el pensament pedagògic a la pràctica educativa.
4. Comprendre la progressiva valoració de l'educació infantil en relació a la història de la infància i a les estratègies familiars.
5. Situar les teories i pràctiques educatives en el context de l'educació familiar i els successius estadis de la història de la infància.

4.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competències	Resultats d'aprenentatge
G.4 Generar propostes innovadores i competitives en la investigació i en la activitat professional	G.4.1 Accedir a una informació bàsica i contextual de les principals aportacions pedagògiques teòriques i pràctiques que incideixen en la professió docent.
TF.7 Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals per desenvolupar aquelles necessàries en el seu desenvolupament professional.	TF7.1 Valorar la relació personal de cada estudiant i la seva família com a factor de qualitat de l'educació
EI.16 Demostrar que coneix l'organització de les escoles d'educació infantil i altres serveis d'atenció a la primera infància a sí com la diversitat de accions que comprenen el seu funcionament.	EI.16.1 Analitzar diverses pràctiques educatives i docents al servei de la renovació pedagògica en l'etapa de l'educació infantil.
EI.21 Adquirir hàbits i destreses para l'aprenentatge autònom i cooperatiu i fer promoció en els estudiants.	EI. 12.1. Comprendre l'evolució històrica dels principals corrents del pensament pedagògic a partir dels diversos contextos canviants que incideixen en la docència.
EI.22 Demostrar que compren la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als centres d'Educació Infantil i als seus professionals	EI.22.1 Identificar i valorar algunes de les principals formulacions pedagògiques de l'actualitat i la seva repercussió pràctica en els centres.
EI.23 Demostrar que coneix l'evolució de models de millora de la qualitat com aplicació als centres educatius.	EI.23.1 Analitzar críticament i autònomament les principals formulacions i pràctiques pedagògiques en l'actualitat tot sent capaç d'argumentar l'assumpció de criteris propis.
FB7.1 Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, en el context europeu i en el internacional.	FB7.1.1 Aprofundir en el coneixement de determinats autors i moviments pedagògics que han tingut una especial rellevància en el pensament i la pràctica educativa en el nostre país.
FB7.2 Conèixer experiències internacionals i exemples de practiques innovadores en Educació Infantil.	FB7.2.1 Comprendre els principals corrents del pensament contemporani d'influència educativa i la seva repercussió en l'etapes educatives d'infantil i primària.
FB7.3 Valorar la importància del treball en equip.	FB7.3.1 Assumir que la diversitat i pluralitat d'idees, de pràctiques i d'institucions educatives constitueix un valor a defensar. FB7.3.2 Valorar i respectar les diverses aportacions pedagògiques dels diferents moviments i autors de rellevància contemporània.
FB7.5 Conèixer la legislació que regula les escoles infantils i la seva organització	FB7.5.1 Analitzar, contextualment i pedagògicament, projectes educatius i informes d'avaluació nacionals i internacionals que versin sobre l'educació infantil i primària i que ajuden a prendre decisions en l'àmbit de la política educativa.
G. Competències generals UAB EI. Competències específiques de Titulació TF. Competències transversals de Facultat	

5.- Continguts de l'assignatura

A. Teories i pràctiques de referència

1. Antecedents

1.1 Orígens i evolució de l'educació infantil. Història de l'educació infantil i història de l'educació, història de la infància, història de la família, història de la dona. Infància i educació dels menors de sis anys en la història.

1.2 . El corrent de l'escola infantil després de 1789 i fins a la llei Moyano i els seus antecedents: justificació històrica, marcs institucionals, pràctiques de renovació educativa.

2. Principals corrents dels pensament contemporani d'influència educativa

2.1. El marc demogràfic i antropològic dels principals corrents: epidèmies, mortalitat infantil. Transformacions en l'estructura familiar.

2.2. La renovació educativa europea i catalana a la segona meitat del segle XIX i a les primeres dècades del segle XX: justificació històrica, marcs institucionals, pràctiques de renovació educativa

2.3. Corrents educatius des de 1945 fins al present: justificació històrica, marcs institucionals, pràctiques de renovació educativa

3. Autors i moviments pedagògics d'incidència rellevant al nostre context educatiu

3.1 Contraposició model "tradicional" /nous paradigmes pedagògics: la tradició humanística (Vives). Comeni, Rousseau, Pestalozzi, Herbart, Froebel.

3.2. Lleis i elements definidors de noves polítiques educatives a escala mundial i a casa nostra: llei Moyano.

3.3. I.L.E. Spencer, Tolstoi, Guyau, Dewey, Montessori, Decroly

3.4. Referents internacionals del moviment de l'Escola Nova

3.5. Referents a Catalunya de l'Escola Nova

3.6. Freinet, Makarenko, Vigotski, Piaget.

3.7. La segona República i el CENU.

B. Teories i pràctiques renovadores

1. De 1945 al present. Context normatiu i protecció a la infància. Marc legal.

1.1 Conductisme i escola de masses. Psicoanàlisi i educació. Milani. Corrents pedagògics. La pedagogia institucional. El franquisme i la renovació educativa durant el franquisme. El moviment de Rosa Sensat. Jeroni de Moragues.

2. Teories i pràctiques sobre la figura de l'educador infantil.

2.1. Teories i pràctiques d'educació crítica en el terreny educatiu a les darreres dècades del segle XX.

2.2. Loris Malaguzzi. Les escoles infantils de Reggio Emilia

3. Principals formulacions pedagògiques a l'actualitat

3.1 Equitat i qualitat educativa. L'escola inclusiva i l'atenció a la diversitat. Interculturalitat i plurilingüisme

3.2 Avaluació educativa i competències bàsiques. Enfocaments sistèmics, educació emocional i pràctica reflexiva. L'Educació a casa. Actuacions i plans educatius d'àmbit comunitari i territorial

6.- Metodologia docent i activitats formatives

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

La centralitat del procés d'aprenentatge és el treball de l'alumne. L'estudiant aprèn treballant, i la funció principal i tasques del professorat són:

(1) facilitar la informació o mostrant-li les fonts on es pot aconseguir i

(2) orientar el seu el procés d'aprenentatge de manera que es pugui dur a terme eficaçment.

En línia amb aquestes idees, i d'acord amb els objectius de l'assignatura, el desenvolupament del curs es basarà en l'exposició del programa establert per part del professorat, en format classe magistral o en format conferència, seguida de seminaris i visites (si s'escau), en grups reduïts que facilitin el contrast de les idees, la reflexió i el pensament crític i rigorós.

Activitat	Hores	Metodologia	Resultats Aprenentatge
Presencial en gran grup	35	L'alumne adquireix els coneixements teòrics i pràctics propis de la assignatura assistint a les classes magistrals i complementant-les amb l'estudi personal dels temes explicats. Les classes magistrals són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiant: estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professor a l'alumne. Les classes en gran grup han de permetre fer exposicions teòriques (xerrades- conferències) de professors visitants o experts convidats, aprofitant al màxim els recursos, en aquest sentit i sempre que sigui possible es sessions compartides amb més d'un grup- classe. Les sessions en gran grup permeten el passí de reportatge i vídeos de manera que després s'hi pugui aprofundir en el treball en format seminari.	G4.1 TF7.1 EI.16.1 EI12.1 EI22.1 EI23.1 FB7.1.1 FB7.2.1 FB7.3.1 FB7.3.2 FB7.5.1
Seminaris vinculats a les sessions expositives	15	Els seminaris són sessions amb un nombre reduït d'alumnes amb una doble missió. D'una banda es treballen els coneixements teòrics i pràctics exposats en les classes magistrals per a completar la seva comprensió i aprofundir en ells desenvolupant activitats diverses. Els seminaris són l'espai natural on es pot parlar, exposar el pensament propi, debatre i aprofundir. La funció del seminaris és fer de pont entre les classes magistrals i les activitats pràctiques promovent la capacitat d'anàlisi i síntesi, el raonament crític. Els seminaris es poden vincular a temes transversals de l'assignatura (innovació, bones pràctiques) o a moviments o teories pedagògics.	

7. ACTIVITATS D'AVUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació. L'assistència a l'assignatura és obligatòria.

TIPUS ACTIVITAT	HORES DEDICACIÓ ESTUDIANT	% de la NOTA	RESULTATS D'APRENENTATGE
Treball en grup	37,50	50 %	G4.1 / TF7.1 / EI.16.1 / EI12.1 / EI22.1 / EI23.1 / FB7.1.1 / FB7.2.1 / FB7.3.1 / FB7.3.2 / FB7.5.1
Treball individual: dues proves escrites	37,50	50 %	
TOTAL HORES TREBALL AUTÒNOM	75	100%	

8.- BIBLIOGRAFIA I ENLLAÇOS WEB

Bibliografia bàsica de la matèria

Autors de referència: clàssics de l'educació publicats per l'editorial Eumo, col·lecció Textos Pedagògics (Montesori, Decroly, Moragas, etc). A més:

Ariès, Ph. (1987). *El niño y la vida familiar en el Antiguo Regimen*. Madrid: Taurus

Bajo, Fe / Beltrán, J.L. (1998). *Breve historia de la infancia*. Madrid: Temas de Hoy, Historia S.A.

Borrás Llop, J.M. (Dir.) (1996) *Historia de la infancia en la España contemporánea. 1834-1936*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales/Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

Bowen, J. (1985). *Historia de la Educación occidental* (3 vols.), Barcelona: Herder

Canals, M. A., Codina, M.T., Cots, J., Darder, P., Mata, M., Roig A.M. (2001). *La renovació pedagògica a Catalunya des de dins (1940-1980), Fets i records*. Barcelona: Edcs. 62

Cots, J. (1998). «Infància centenaria: els drets dels més petits». *Infància*, n. 102 (maig/juny)

Cuesta, P. (1994). *La escuela en la reestructuración de la sociedad española*. Madrid: Siglo XXI

Debesse/Mialaret (1973). *Historia de la pedagogía*. Barcelona: Oikos-Tau

Delgado Criado, B. (1998). *Historia de la infancia*. Madrid: Ariel

Demaue, Ll. (1982). *Historia de la infancia*. Madrid: Alianza Universidad

Goodson, I.F. (2004). *Historias de vida del profesorado*. Barcelona: Octaedro EUB

Finkelstein, B. (1986), "La incorporación de la infancia a la Historia de la Educación", *Revista de Educación* n. 281: 19-22

Grau, C., Ramos, C. / Zabala, J. (1985). *Sistemas de Educación preescolar. F. Fröebel, M. Montessori, O. Decroly*, Nau Llibres, Valencia

Janusz Korczak (1999). *Com estimar l'infant- El dret de l'infant al respecte*. Vic :Eumo editorial, Diputació de Barcelona.

Malaguzzi, Loris. *Malaguzzi i l'educació infantil a Reggio Emilia*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 1996 (Temes d'infància; 25)

Marrou, H.I. (1965). *Historia de la educación en la antigüedad*. Buenos Aires: Editorial Universitaria ,

Monés, J. (1978). *El pensament escolar i la renovació pedagògica a Catalunya (1833 1938)*. La Magrana: Barcelona; del mateix autor: *L'escola a Catalunya sota el franquisme*. Bcn: edcs 62.

Morales, J.L. (1960). *El niño en la cultura española*. Madrid, 4 vols.

Olaya, M.D. (1995). *La educación preescolar en España (1900-1988)*. Albacete: Yeste Libros

Sanchidrián, Carmen (1991). *Historia de la Educación Infantil*. Monogràfic. *Historia de la Educación. Revista Interuniversitaria*, 10.

Ponce, A. (1981). *Educación y lucha de clases*. Madrid: Akal

Santoni Rugiu, A. (1981). *Historia social de la educación*. Barcelona: Reforma de la Escuela

Enllaços web

<http://www.sc.ehu.es/sfwshedhe/>

<http://www.iecat.net/institucio/societats/SHistoriaEducacioPaisosLlenguaCatalana/inici.htm>

http://www.inrp.fr/she/histed_accueil.htm

<http://www.ed.uiuc.edu/hes/>

9.- Model cronograma

setmana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
8 9,30	Treball de seminari (*)	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari		
9.30 11.30 h.	Presentació	1	2	3 i 4	5	6	7	8	9-10	11 1ª prova escrita	12	13	14	15	16	17-18	2ª prova escrita	Recuperació
11,30 13	Treball de Seminari (*)	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari	Treball de seminari		

(*) En sigles, T.S.